

1. *Enkele opmerkingen over de vertelkunst*

Het is moeilijk een roman te schrijven als je in een land woont waar tirannieke barden ervoor hebben gezorgd dat de literatuur langer dan duizend jaar alleen in de vorm van poëzie heeft bestaan – alliteratie onder de arm, algebra rond de rijmende voet. Metrum was het enige wat ertoe deed. Maar elke taal brengt zijn eigen kunstenaars en kooplieden voort en zo ontstond het Tamilproza. Als kindsterretje verscheen het nu en dan hier en daar in het openbaar, maar in die tijd, toen realitytelevisie nog niet bestond, werd de kleine rebel al snel een kluizenaar, die weigerde te spreken of te zingen en koos voor een teruggetrokken bestaan. Jaren later werden de eerste tekenen van een snor en borsten zichtbaar, haren ontsproten in neerwaartse spiralen en het proza bereikte zonder veel ophef de puberteit. Het ging gebukt onder de angsten waar jongeren aan ten prooi zijn en was opgezaald met een androgyne stem, dus zag het weldra in dat de poëzie niet te vervangen was. De zelfveroordeelde kwam tevoorschijn uit zijn bibliotheek vol vleermuizen en kroop listig het systeem in onder het mom van lof. Uitvoerige kritische aantekeningen over het werk van voornoemde despotische dichters werden geschreven, en wat erger is, gelezen. De poëzie was de megaster van het multiversum; het proza begon aan zijn nederige loopbaan als dubieus filologisch commentator. Verraad en laster waren voor een andere tijd, dichtbij maar nog verborgen. Eeuwen la-

ter zouden de dedestructivisten dit verschijnsel bestuderen en hun bevindingen twitteren – poëzie: verpest door vleierij en valsheid; proza: bewees dat praatjes wel degelijk gaatjes vullen, werd rood en groeide nooit over de neiging heen op alles commentaar te leveren.

Terug naar deze roman: Tamil van smaak, Engels op de tong, vrij van poëzie en prosodie, opgedist in pronkend proza. Vergeef deze tekst zijn drammerige neiging tot verklaren, zijn behoefte bij elke zinswending een mening te geven. Begrijp alstublieft dat breedsprakigheid bij het proces van het proza hoort. En wees ook zo goed te begrijpen dat het feit dat ik mezelf al bij voorbaat afkam een duidelijk bewijs is van mijn totale overgave aan mijn missie van zelsabotage.

Maar gun me een voorspoedig begin. *Amen* en *Bismillah-ir-Rahman ir-Rahim*. En zo verder enzovoort. En zes keer voor mijn heilige moedertaal: *Murugamurugamurugamurugamurugamuruga*.

Er was eens een klein dorpje waar een oude vrouw woonde.

Nu ik dit schrijf, in de zomer van de Arabische Lente, verwacht ik dat iedereen teleurgesteld zal zijn door een openingszin die geen enkele toespeling bevat op granaten, kruistochten of zelfs die vaak onderschatte, tot taboe gemaakte favoriet, genocide. Dit begin, huisgemaakt als de slavenhandel en banaal als de taal, is bedoeld om teleur te stellen en het grote belang onderuit te halen dat aan een grandioze entree wordt toegekend.

Een vrouwelijke auteur van de eerste generatie die in haar tweede taal in een derdewereldland schrijft, kan door de literaire recensenten schouderophalend worden bejegend of met een wrange Orange Prize worden vastgepind om zo'n tam zinnetje dat de verwachting wekt dat er niets meer op zal volgen dan een huiselijk, dramatisch-traumatisch verhaal. Rede zij met hen.

*

Er was eens een ander klein dorpje waar een andere oude vrouw woonde.

Die transplantatie faalt, valt op zijn neus. Zo'n strategische verplaatsing van de plaats en de introductie van een nieuw personage lijken op geen enkele perceptie van het verhaal effect te hebben. Mijn Facebookfans, die in ademloze afwachting van een klinkende eerste zin waren toegestroomd, zijn er alweer vandoor. Mijn familie lijkt op het punt te staan me te verstoten, vrienden maken aanstalten weg te vliegen en vroegere geliefden zijn verdwenen. Het begint me te dagen dat lezers geen geduld hebben voor overbekende verhalen of gedeelde ervaringen. En hoe kan ik verdergaan met het verhaal als de

eerste zin al niet meteen honderdduizend likes krijgt?

De meeste mensen zijn de geschiedenis moe en worden al helemaal moe van geschiedenis die zich herhaalt, dus zie ik me genoodzaakt een nieuwe manier te vinden om hun verveeling in kaart te brengen en me erlangs te manoeuvreren. Omdat fictie zich tot een anoniem publiek richt, zal ik proberen mijn verhaal net als in Duizend-en-een-nacht te verdrinken in niet-specifieke vaagheid.

*

Er was eens een aanzienlijk dorp waar een oude vrouw woonde.

De Engelse taal heeft een lange ervaring in het administreren van de wereld en vraagt dus om meer efficiëntie. Niet aldoor dat remmen en opnieuw starten. Misschien moet de eerste zin het conflict samenvatten en de lezer bij de kladden grijpen met de mededeling dat die oude vrouw uiteindelijk haar hele familie bij een bloedbad verliest. Of misschien moet de eerste zin zich niet beperken tot die ene oude vrouw, maar een universele onderwerp aansnijden: de onaanraakbaarheid of de klasstrijd. Of misschien moet de eerste zin niet over een personage of een conflict gaan, maar over het land dat de wereld heeft gevoed maar is vergeten al zijn eigen mensen te voeden.

Ik heb gehoord dat een plaatsbepaling altijd een goed begin is. Nagapattinam, het toneel van het gruwelijke, afschuwelijke verhaal van de Oude Vrouw. Tharangambadi, het dorp waar ze is geboren, de grond van de zingende golven. Kilvenmani, het dorp waar ze na haar huwelijk woonde en dat zelf een huwelijk met het communisme was aangegaan. Om zo'n overladen openingszin aan te kunnen, moet ik diep in de geschiedenis duiken.

Het is algemeen bekend dat een land pas interessant gevonden wordt als er een blanke man naartoe is gegaan, vriendschap heeft gesloten met een paar leden van de plaatselijke bevolking, de plaatselijke keuken heeft uitgeprobeerd, een heleboel brutale vragen heeft gesteld, uitgebreide aantekeningen heeft gemaakt in zijn Moleskine-opschrijfboekje, weer naar huis is gegaan en erover heeft geschreven.

Ptolemaeus – deels etnische Griek, deels gehelleniseerde Egyptenaar – ging net als andere blanken van twijfelachtige afkomst prat op zijn kennis van verre oorden en zag zich onder druk van de publicatie-industrie en zijn zich opstapelende rekeningen genoodzaakt een *Lonely Planet*-reisgids te schrijven waarin eenmalig terloops wordt gerept van een Tamil-havenstad die Nigamos heette. Zo werd Nagapattinam gebrekkig de geschiedenis in geslingerd, waar het geduldig moest wachten totdat er een Tamilvrouw kwam die besloot een min of meer fatsoenlijke roman te schrijven die zich daar in de omgeving afspeelt.

Tussen de zestiende en de twintigste eeuw ging de stad Nagapattinam uit de lelieblanke handen van de Portugezen over in die van de Nederlanders en vervolgens in die van de Britten. Terwijl ze met hen allemaal en alle andere passerende *vellaikkaaran* flirtte, hield ze ook haar relatie met de Arabieren en de Chinezen in stand. Iedereen stal haar rijst en liet zijn godsdienst als souvenir achter. Ze leefde met hun goden, zoals oude vrouwen dikwijls doen. En omdat ze erin slaagde in hun verhalen af te dalen en ze tot de hare te maken, steeg ze boven de andere steden uit en groeide ze van een slaperig havenstadje uit tot een zelfstandig bedevaartsoord.

In dit land dat overloopt van de legenden belooft één tem-

pel dat God de Beëindiger van de Dood zal zijn; in Sikkal ontvangt Murugan de speer van zijn moeder en trekt dan ten strijde tegen de demonen; een bad in de vijver van de tempel in Thirunallaru beschermt tegen de Saturnusjeuk die eens in de zevenenhalf jaar toeslaat. In plaats van twist en onenigheid tussen de religies gaat iedereen nu bij alle godsdiensten te rade: iedereen trekt naar de *dargah* van de soefiheilige Nagore; iedereen met een wanhoopsgebed kruipt op zijn knieën naar Onze Lieve Vrouwe van Velankanni. Over smaak valt niet te twisten: hier wordt de anders zo bloeddorstige Kali onthaald op *sakkarai pongal*, een zoet feestmaal van rijst, gekookt in palmsuiker, terwijl de plaatselijke bevolking een stukje verderop de precieze plaats kan aanwijzen waar de Boeddha met zijn lamp verscheen, onder een boom ging zitten en verdween. Zelfs Sint-Antonius, specialist in het terugvinden van verloren voorwerpen, is hier eens bij een overstroming komen aandrijven. De tempel van Tiruvarur, beroemd om zijn reusachtige tempelwagen en zijn rondborstige tempelprostituees, stond er ooit garant voor dat zowel goden als mensen van een prettig ritje verzekerd zijn. Dan is er nog de tempel voor de prille Neelayadakshi, de enige Tamilgodin met blauwe ogen. Kennelijk hebben sommigen uit de gestage stroom blanke mannen hier hun zaad geplengd.

*

Dominee Baierlein deelt in zijn boek, dat door een zekere J.R.B. Gribble uit het Duits is vertaald, mee dat de Denen afmeerden in Nagapattinam, in noordelijke richting naar Tharangambadi reisden, het dorp waar de Oude Vrouw toen nog niet geboren was, de naam meteen veranderden in Tranquebar en het zuivere evangelie begonnen te prediken in de plaats

van het geroddel dat de ronde deed. De komst van de Denen met hun goddelijke roeping ging gepaard met een verhaal over een schipbreuk, een ontmoeting met de koning en andere herkenbare trekjes van Hollywooddrama's, maar de casting van de zelfopofferende helden was een tijdlang lastig. Kooplieden en andere zeelui uit Denemarken kwamen hier om handel te drijven – en voor de reebruine ogen van de Tamilvrouwen – maar geen geestelijke was manhaftig genoeg om protestantse zending te bedrijven in een vreemd, heidens land. Daarom werden er twee Duitsers gestuurd, met lege handen, zoals hun god en zijn zoon het hun hadden gevraagd. Zonder kerkelijke fondsen of ziektekostenverzekering hield Heinrich Plutschau zich aan de formule, hij predikte zonder veel ophef en keerde na vijf jaar ploeteren terug naar Europa om zijn werk tegen de critici te verdedigen.

Maar zijn kompaan, Bartholomaeus Ziegenbalg, ging vlijtig aan de slag, verwierp zowel de paulinische als de ottoonse bekeringstechnieken en bedacht zijn eigen methode om het woord Gods in heidense termen te vertalen. Aangezien hij zich niet bewust was van de fijnere nuances die tussen de verschillende glibberige talen verloren kunnen gaan, leerde hij de plaatselijke taal door het alfabet in het zand na te trekken en alle 161 teksten te lezen die hij te pakken kon krijgen, zocht hij een drukpers (van de Denen, maar geleverd door de Britten) en liet hij in Halle Tamille letters gieten. De letters kwamen, maar ze waren te groot en ze vraten papier, dus liet hij ze uit de loden dekseltjes van Cheshire-kaasblikjes snijden, en toen ging hij aan het werk. Zo drong hij zich op aan Moeder Tamil, die haar eer wilde bewaren en zich stevig verweerde tegen de buitenlander die binnen probeerde te komen. Maar hij gaf het niet op, gestaald door de testamenten en getergd door het Tamil, en hij was juist klaar met zijn vertaling van het Nieuwe Testament in

deze verstokte, zich tegen verkrachting verzettende taal toen de kille Kopenhaagse clerus besloot hem weer thuis te ontbieden.

De Duitse kribbeprediker vertrok naar Madras – volgens sommige getuigen in een draagstoel – in de hoop daar een schip te vinden dat naar Europa ging, en zijn kleine gemeente vatte zijn verdwijning op als een teken van goddelijke toorn. De gemeenteleden besloten niet uiteen te gaan (mocht Ziegenbalg terugkomen) en namen hun toevlucht tot de beproefde techniek van het offeren van luid loeiende geiten en kippen aan hun plaatselijke luidruchtige goden en godinnen om een wit voetje te halen bij hun eigen tijdelijk verwaarloosde pantheon.

*

Sommige dichters zijn volslagen losers: onbetrouwbaar met feiten, incapabel met fictie. Een lotusetende bard die in een streek woonde die zich had gespecialiseerd in de ontwikkeling en het gebruik van folterwerktuigen om borsten te verminken, verzette zich tegen het verzoek een Speciaal Rapporteur voor deze kwestie bij de Verenigde Naties aan te stellen door met de verbeelding van het volk te spelen: hij legde verband tussen liefde en leven, tussen leven en levensonderhoud, tussen levensonderhoud en land en tussen het land en de lokale rivier, en toen trok hij een blijde gelijkenis tussen de luie, witte rivier en een parelsnoer op de boezem van de aarde, en in het beeldschone beeld dat hij ophing in zijn lofzang op de rivier de Kaveri werden de bloedende, blinde borsten van de slavinnen in het deltadistrict vergeten. U mag me uitlachen – het is waar dat de Verenigde Naties toen nog niet bestonden, dat borsten altijd een mooie metafoor zijn en dat men het belang van dichter-

lijke vrijheid niet mag onderschatten. Ik spreid alleen het bed aan de oever van de rivier, ik zet het landschap neer en nodig u, lieve lezer, uit om u bij me te voegen en met behulp van deze romantische beeldspraak voorbij het trauma te kijken.

Kilvenmani, het dorp waar de Oude Vrouw na haar huwelijk ging wonen, wordt bevoeid door twee zijrivieren van de Kaveri: de Korai Aaru en de Kaduvai Aaru. De Korai was vernoemd naar de grassoort waar matten van gevlochten werden, de Kaduvai naar een Parai-trommel die in die streek werd gebruikt. Parai komt van Paraiyar, wat in het Engels wordt vertaald als *pariah*. Rivieren zijn voor de rijstteelt wat leugens voor de dichters zijn: het levenssap, zouden sommigen zeggen. Nou, lekker leven, lekker sap dan, voeg ik daaraan toe.

Aanvankelijk had ik van dit stuk over dichters en rivieren een voetnoot willen maken en het fictieve element verder willen vergeten. Maar de laatste keer dat ik een voetnoot schreef, maakte ik daarin de vergissing te suggereren dat Ponnar en Sankar, twee plaatselijke beschermgoden, Arundhatiyars waren, dus tot een onderdrukte, onaanraakbare kaste behoorden, waarop er zeven jaar na de verschijning van het boek een klacht tegen me werd ingediend door vertegenwoordigers van een lichtgeraakte maar aanraakbare hindoe-kaste. Ik ontving een dagvaarding en werd beschuldigd van opruiing en het zaaien van haat, vijandschap en kwaadwillendheid tussen verschillende klassen. Daarom heb ik mijn pogingen om op feiten gebaseerde fictie te creëren door een verhaal van heel lang geleden te vertellen, over een Oude Vrouw in een klein dorpje, laten liggen totdat het tijd werd om het voor de Duizend-en-tweede keer te vertellen. Troost u met de gedachte dat de inhoud ter compensatie van de frivole vorm serieus zal zijn.

*

Bent u nog steeds op zoek naar de eenregelige samenvatting en de tweeënzestigste soundbite? Moet ik deze tragedie comprimeren, zodat ze op Twitter kan? Hoe kan een mens zelfs maar toegang krijgen tot het hart van deze duisternis?

Wilt u Amy Goodman zien terwijl ze in *Democracy Now!* Krishnammal Jagannathan ontvangt, de winnares van een alternatieve Nobelprijs, een moedige vrouw die het Gandhisme en de geweldloosheid omarmt en zich inspant voor een herverdeling van de landbouwgrond – namelijk onder de werkers van die grond? Let op hoe Goodman de oude vrouw zover krijgt dat die onthult dat haar activisme zijn oorsprong vindt in de gebeurtenissen in Kilvenmani en dat ze tijdens het verblijf van Martin Luther King in India *dosai* voor hem heeft klaargemaakt, en let op het moment dat ze triomfantelijk vertelt dat de nakomelingen van landeigenaren in drie auto's kwamen aanrijden om al hun eigendomsakten aan haar over te dragen. U kunt achteroverleunen en naar hen luisteren, maar dat klinkt als een en-ze-leefden-nog-lang-en-gelukkig-slot in plaats van een begin vol conflicten. Letterlijke transcriptie is geen academisch goedgekeurde vertelvorm. Bovendien is een video-interview iets te gedisciplineerd voor een roman. Deze oude vrouw is trouwens niet de Oude Vrouw van Deze Roman.

Met Amy Goodman lukt het niet, dus zullen we een andere blanke vrouw zoeken om dit verhaal te vertellen? Ik denk aan Kathleen Gough, een marxistische Britse antropologe die op de lijst van verdachte personen van de FBI stond en soms veldwerk deed in Tanjore en omgeving. Het is voorgekomen dat vrouwen uit Nagapattinam twee, drie dorpen ver liepen om haar twee vragen te stellen: of blanke vrouwen ook menstrueerden en of het waar was dat ze hun pasgeboren kinderen met whisky wasten om ze blank te maken. Populariteit bij de plaat-

selijke bevolking is een bijkomend voordeel, maar voor deze roman is het vooral van belang dat ze ons land vijftien jaar vóór de tragedie bezocht. Acht jaar erna is ze terug geweest. Jaren voor mijn geboorte heeft ze een aantal ooggetuigen gesproken die ik ook heb ontmoet. Zelfs haar aantekeningen uit 1968 zijn in hun geheel bewaard gebleven. Als ik u allemaal kon overhalen haar werk te lezen, u de theorie van het marxisme eigen te maken en alle informatie in de voetnoten te bestuderen, zou ik deze roman niet hoeven te schrijven. Helaas bent u te lui voor onderzoeksverslagen.

Wilt u voor de goede orde een paar oude Amerikaanse kranten zien? Sommige koppen vatten het hele verhaal samen: *Bittere oogst van plattelandsterrorisme in Madras: vurige climax van vete tussen rijsttelers en groter winstaandeel eisende landarbeiders.*

Eigenlijk is dat alles waar het om gaat. Deze roman hoeft alleen de hiaten op te vullen.

*

Moeten we nu naar het kleine dorp om het verhaal daarvan te vernemen? Of moeten we hier blijven en de geschiedenis nader bestuderen?

Mogen we een groot woord laten vallen dat deining veroorzaakt? *Slavernij*. Dat voedt het Blanke schuldgevoel en ontnemt Bruine mensen de kans om trots te zijn omdat ze beter behandeld worden dan Zwarte mensen. Gedisciplineerde romans zijn dood, welgemanierde romans zijn ten dode opgeschreven, dus sta me toe deze materie ter sprake te brengen met een deftig eufemisme: migratie. In de twaalfde eeuw kon een slaaf in Tanjore zichzelf verkopen en zelf de prijs bepalen. Die praktijk is niet in onbruik geraakt – toen de vellaikkaa-

ran kwamen, evolueerde die zelfs tot een bazaar voor handenarbeid. Net zoals de doden in hun graf verdwijnen, werden ook de mannen die naar het koelie-exportdepot aan de haven van Nagapattinam gingen zelden meer gezien. Als de mannen van de landeigenaren de weglopers niet bij de haven vonden en terug naar de akkers sleurden, eindigden de koelies – het woord voor hun loon was hun soortnaam geworden – in Siam of in Singapore of in de koloniën aan de Straat van Malakka als lijfeigenen-contractarbeiders op Britse plantages of bij de spoorlijnen. Tienduizenden werkten zich dood, maar daar kunnen teerhartige lezers niet tegen, dus laten we ons bij het thema van deze roman houden.

Maar eerst een kort tussenspel: zouden ze in leven zijn gebleven als ze niet waren weggegaan? In 1646 werden op een Portugees schip dat via Nagapattinam naar Sumatra voer vierhonderd uitgehongerde slaven aangevoerd die niet in staat waren een vinger te verroeren. Ze werden aan wal voor de helft van de prijs verkocht en vertelden van een hongersnood in hun land van herkomst die het leven had gekost aan hun ouderen, hun kinderen en hun spraakzamen. Vierhonderd jaar later worden ze nog steeds heen en weer geslingerd tussen hongersnood en feodaal schrikbewind en vluchten ze nog steeds uit angst. (Hoe meer er verandert, hoe meer alles hetzelfde blijft. Laat maar.)

Veel van die Tamil-*émigrés* kwamen in Maleisië terecht, waar ze in alle vakbonden van mijnwerkers, havenarbeiders en zeelieden opdoken. Toen begon de regering de communisten als vliegen dood te slaan, werden een paar al te openhartige Tamil-arbeiders van verraad beschuldigd, werd hun leider, kameraad Ganapati, opgehangen, en het hielp zelfs niet dat ze Lee Kuan Yew als juridisch adviseur aanzochten om hun deportatie aan te vechten. Kameraad Veerasenan werd bij Singapore op volle zee doodgeschoten en slechts een paar mannen uit

Maleisië – Senan, Iraniyan en enkele anderen – slaagden er in India te bereiken en het communisme hun oorspronkelijke moederland binnen te smokkelen. Export van arbeidskrachten, import van het communisme – het is nog te vroeg om een uit de slavenhandel voortgekomen importartikel tot fetisj te verheffen. Bewaar het stilzwijgen, verdiep uw ernst. Ik ga op zoek naar de plaatselijke wortels.

*

Iedereen zou op een bepaald moment kunnen opwerpen dat ik beurtelings de personages en het publiek probeer te sturen. Het verhaal, dat zich aan de wurggreep van de vertelvorm probeert te ontworstelen, waagt zich nauwelijks buiten de landbouw. Alle narratieve trucs in deze roman – het spitten, graven, opvullen, vermengen, planten, afbakenen, toppen, wieden, irrigeren, bemesten, dorsen, wannen – zijn afkomstig uit het boerenparadijs. Hier groeien de verhalen als onkruid. Hier stromen de ideeën als regenwater door een lek rieten dak.

Draad één: het communisme gedijde in Oost-Tanjore omdat daar het grootste aantal discussiebevorderende theekraampjes van de hele provincie was. Vaak werd geopperd – door niemand minder dan de caféïnevrije bourgeoisie – dat het communisme zou uitsterven als er geen thee meer bestond. *Draad twee:* het communisme heeft zich alleen langs de spoorlijnen verspreid. *Draad twee punt twee een:* twintigste-eeuwse marxisten werden feodaal, bijna fascistisch, en wilden iedereen de mond snoeren die het over kaste in plaats van klasse had. *Draad twee punt vier:* de eerste posters van Voorzitter Mao begonnen eind 1968 te verschijnen. Soms maakte kameraad Ho Chi Minh in graffitivorm zijn opwachting. *Draad drie:* een jongeman (plaatselijk informant die bovendien de vader van

auteur dezes is) huivert eerst en juicht dan bij het horen van het verhaal van een klassenvijand (een landeigenaar uit Irinjijur) die met een bijl in vierenveertig stukken is gehakt, waarna zijn dode vlees in palmladeren werd gewikkeld en onder de boerenarbeidersgezinnen uitgedeeld ter herinnering aan hun wraak. *Draad vijf*: de eerste communistische demonstratie voor hogere lonen in de landbouw in Tanjore vindt in 1943 plaats. *Draad zes*: als iemand ergens een ondergedoken communist zag, moest hij de tempelklokken luiden om de politie te waarschuwen. *Draad zeven*: ongeveer duizend Naxalitische communisten die in voorarrest zitten worden naar Tamil Nadu overgebracht omdat er niet genoeg plaats is in de gevangnissen in West-Bengalen. *Draad elf*: iedereen die een geweer, een revolver, een pistool of welk vuurwapen dan ook bezit, moet het wapen (en de munitie) in de loop van een bepaalde week bij het plaatselijke politiebureau afgeven, een ontvangstbewijs aanvragen, een verzoek tot vernieuwing van de vergunning indienen en wachten totdat de formaliteiten afgehandeld zijn. Die bureaucratische maatregel dient om ervoor te zorgen dat zelfs de meest schietgrage landeigenaren een tijdlang ongewapend zijn. De militante Naxalieten met hun landeigenarenliquidatieprogramma hebben eindeloos op die ontwapeningsweek moeten wachten. *Draad dertien*: door de slaven in de landbouw te mobiliseren maken de communisten een eind aan de onmenselijke feodale praktijken.

Wees gerust, beste lezer, u bent intelligent genoeg om de ontbrekende draadjes zelf op te sporen en af te hechten. In dit land kunnen de mensen regen voorspellen aan de hand van een donderslag in de verte, de vliegpatronen van libellen, een ring rond de maan, de antwoorden van door geesten bezeten dansers, vermiljoen in heilige as en andere willekeurige zaken. Maar vrees niet, mijn fictie is veel hechter gefixeerd.

Dit mag dan een roman zijn die zich op het Indiase platteland afspeelt, maar verwacht niet dat er voor de authentieke toets over elke bladzijde een kudde waterbuffels wandelt. Ook de enthousiaste moeders die met zout en gedroogde rode pepers in hun handen ronddraaiende gebaren boven uw hoofd maken en u dan vragen drie keer in hun handen te spugen om het boze oog te verjagen zijn op mijn verzoek thuisgebleven, want ik wil u niet kwijtraken aan nostalgie of exotica. De rinkelende belletjes van de ossen hadden muziek aan deze regels kunnen toevoegen, maar die heb ik het zwijgen opgelegd opdat u in stilte en vrede de verhaallijn kunt volgen.

Kameraad, laten we elkaar goed begrijpen. Er zijn maar twee manieren om dit te benaderen. Als je de juiste stempels op je papieren hebt en je hebt je tickets, dan kan ik je meenemen naar het dorp Kilvenmani, waar je je in de plaatselijke manier van leven kunt onderdompelen. Ik kan je daar het leven in alle jaargetijden laten zien, je leren fluiten terwijl je in een halfhartige poging het klassenverschil op te heffen naast hen op de rijstvelden werkt, je hand vasthouden terwijl je naar de zons-
ondergang kijkt en elke keer weer zegt dat die spectaculair is, je met mijn vrouwen naar huis laten lopen. Ik kan je leren hoe je moet wannen als het waait, hoe je de achtergebleven korrels op de dorsvloer opveegt, hoeveel er in een maat past en hoe je loopt met een bos brandhout op je hoofd. Ik zou haverwort voor je kunnen klaarmaken en toekijken terwijl je die gulzig opeet met rauwe ui. Ik zou je de gebeeldhouwde schouders van de werkers kunnen laten zien; ik zou je kunnen laten flauwvallen bij het zien van hun zweet. Ik zou je de vervloekingen van een grootmoeder, de wiegeliëdjes van een moeder, de klaagzangen van een tante kunnen laten horen. Ik zou een rond-

trekkende zigeunerin kunnen vragen je armen en benen te tatoeëren met inkt die van moedermelk is gemaakt. Ik zou je het genoegen kunnen laten smaken van een economy class-voyeur op een exotische tijdreis. En dat zou ad nauseam zo doorgaan, tot je misselijk werd van de kleverige zoetheid van dat alles. En dan nog bestond de kans dat je er niets van opstak.

De enige andere manier is de manier waarop ik het nu doe.

*

Er zijn meer goden dan mensen in dit land. Satan verbleekt bij de demonen in deze contreien. De duivels zijn bij daglicht windhoosjes: ze gooien elk twijgje, elk trillend blad op hun weg omhoog. 's Nachts nemen ze een andere gedaante aan – dan veranderen ze in flakkerende lichtjes, sluipende katten met lampjesogen of een dode dame die achteruit loopt. Ze houden op onzichtbare paarden cross-countryraces in het donker. Sommige demonen worden verantwoordelijk gehouden voor ongeluk in zaken, maar de meeste zijn gespecialiseerd in het vernielen van de oogst. Er was een moment in het bestaan van de meeste demonen waarop ze naar verluidt hebben meegeedaan aan stenen gooien en het vernielen van openbaar bezit. Soms joegen ze op een dronken avond hele dorpen op de vlucht. Als we de Oude Vrouw mogen geloven is angst zaaien het hoofddoel van die demonen en hebben de kwaadaardigsten onder hen zelfs rieten daken in brand gestoken. Wees op uw hoede voor angst zaaiende demonen die rieten daken in brand steken.

Net als de eenzame aap in de kokospalm die niets beters te doen heeft dan de draak steken met zichzelf, haal ik deze narrative grapjes uit om mezelf te amuseren. Misschien krijg ik net als die aap veel later een behoorlijk publiek en ga ik die

kunstjes voor de kost doen. Ik zou een verklarende opsomming het licht kunnen doen zien van alle trucjes om een verhaal in magisch-realistische stijl te vertellen. Daar zie ik van af, want dat is oneerlijk. Ik ben niet in de stemming om alles weg te geven. Laten we dus terugkeren naar het realisme. We hebben Maayi, de Oude Vrouw. En Muniyan, het Dorpshoofd. En Gopalakrishna Naidu, de Landeigenaar. Muthusamy, de Communist. En Sikkal Pakkirisamy, de Vermoorde.

Maar vergeet niet dat deze verteller-auteur zich laat inspireren door de Tamilmystiek – dat ze dus kan krimpen tot een microscopisch stofje en uitdijen tot een tienkoppige demon, gewichtloos en dan weer loodzwaar kan worden, een hoge vlucht van de verbeelding kan nemen en zich in andere lichamen kan verplaatsen, gezag kan uitstralen en iedereen om haar pink kan winden. Die noodlottige tekortkoming in haar proza volgt haar overal getrouw.

*

Vermoedt u een moord, alleen vanwege mijn extravagante manier van vertellen? Had u liever een poppenkastvoorstelling gehad dan al dat meanderende proza? Betreurt u de ontwikkeling waarbij het modernisme en het postmodernisme onze verteltraditie om zeep hebben gebracht? Ik ben bereid alles te proberen om dit verhaal over te brengen. Daar ben ik dan; ik zet een tent op onder een boom, hang een effen scherm op en haal mijn poppen tevoorschijn. Kom maar kijken. Van autoriteit valt gemakkelijk een karikatuur te maken. De poppen met de overdreven grote snorren zijn landeigenaren. De poppen met kromme ruggen en een piepje in hun stem zijn de armen. De stramme poppen die in groepen marcheren zijn politieagenten. En de mysterieuze Oude Vrouw: dat is de pop

waarvan het hoofd onder het vertellen heen en weer wiebelt. De pop die op haar uitgezakte borsten slaat ten teken van rouw of om iets te benadrukken of te vervloeken, op te roepen tot de strijd. Je ziet haar gezicht met de vervagende bruine ogen en de gerimpelde huid niet. Zo dicht kun je niet bij de vertelster komen. Het spel van licht en donker heeft hier een binaire logica: felle lampen zorgen voor donkere schaduwen. En de schaduwen vertellen het verhaal, je ziet ze bewegen en je hoort ze de stemmen van mannen, vrouwen, vogels en andere dieren imiteren. Gehurkt, met je armen om je knieën geslagen, met wijd open ogen en openhangende mond, ga je op in het verhaal terwijl de poppen lopen en praten. Aan het eind van het verhaal verdwijnen de meeste poppen. Er blijven er een paar over. Er vallen er een paar dood neer.

Als je een emotioneel mens bent, is de poppenvertoning niet gemakkelijker te verteren dan dit boek.

*

Hoe probeert dit kunstwerk zichzelf neer te zetten?

Het plageert de felste kritiek, het gaat prat op zijn vermogen teleur te stellen. Waarom zou je met veel pijn en moeite iets proberen te bereiken, ergens te komen, als de mislukking zelf al een opzichtige trofee is geworden? Nederigheid is een ingewikkelde zaak. Zelfs het doodsbericht van dit boek is een kopie: daarin worden letterlijk de woorden van iemand anders geciteerd om de vele tekortkomingen te beschrijven en in de weergegeven tekst wordt nergens verwezen naar het origineel – er wordt uitgegaan van de veronderstelling dat die twee toch nooit naast elkaar zullen liggen, dus de geleende weerhaken schitteren als een gouden aanbeveling:

‘Nergens is sprake van vernuft, orde, systeem, samenhang

of resultaat; iedere levensechtheid, spanning, ontwikkeling of waarschijnlijkheid ontbreekt; de personages blijven vaag en door hun woorden en daden tonen ze aan dat ze niet degenen zijn die de auteur beweert te beschrijven; de humor blijft in een sneue poging steken; de melodramatiek is lachwekkend; de dialogen zijn... niet te beschrijven; de liefdesscènes weerzinwekkend; het taalgebruik rondt misdadig.’

Voor alle duidelijkheid: het taalgebruik is gebaseerd op *Tamenglish*.

De samenhang is zo hachelijk dat ik u misschien een handje moet helpen. Niemand leert u dat de slechtbetaalde landarbeiders na de oogst zo’n honger hadden dat ze rattenholen uitrookten om de rijstkorrels buit te maken die de ratten hadden meegepikt. Maar het zal wel lukken. Ook zonder stamboom leert u wel wie familie is van wie. U leert u ook zonder plattegrond van het dorp wel te oriënteren. U leert vanzelf wel dat misdadige landeigenaren de wet kunnen overtreden om het kastenstelsel en alle bijbehorende codes te handhaven. U leert dat een paar handen vol rijst een half dorp kunnen verslinden. Later leert u ook dat de rijken volgens de wet nooit vuile handen krijgen, noch van modder, noch van bloed. En u leert op wraak te wachten met het geduld van een dorp dat op regen wacht.

Als u dit moeilijk kunt volgen, bedenk dan dat ik niet alleen gebukt ga onder de taak een verhaal te vertellen, maar ook dat u zelf net zo verantwoordelijk bent voor uw eigen ongeluk. Kunst is een voorstelling van mensen. Dit ontaarde verhaal weerspiegelt dus alleen het feit dat u, lieve lezer, al de hele tijd een non-lineair, amoreel, doelloos leven leidt. Maar het leven is lineair, hoor ik u tegenwerpen. En dat is zo, maar het is ook cyclisch. Vraag het maar aan een wiskundige, dan zal zij u vertellen dat het leven zich misschien wel in de n-de dimensie afspeelt, maar dat u met al uw zintuigen niet verder komt dan

de derde dimensie. Daar ontvouwen zich de verhalen. En als u zenuwachtig wordt van deze lukrake manier van vertellen: rustig maar, dat is nergens voor nodig. Blijf bij me, ook als u al vaak hebt overwogen weg te slenteren. Hoe ver kunt u nu helemaal komen? We zitten in hetzelfde schuitje. We kunnen alleen maar samenwerken als we elkaar niet in de steek laten.

*

Verlating komt in de literatuur maar al te vaak voor, dus deze oproep tot betrokkenheid komt voort uit onzekerheid.

Ik heb zelf ook ooit geliefhebberd in de kunst van de verlating. Ik was onder de indruk van de Franse anarchistische schrijver Félix Fénéon en zijn *Nouvelles en trois lignes*, dus probeerde ik zijn briljante, gefragmenteerde stijl uit om mijn versie van het verhaal van de Oude Vrouw in het kleine dorpje voort te zetten. Het kostte me heel wat tijd om een paar minuscule samenvattingen van haar geschiedenis te schrijven, maar toen gaf ik het op, ik was niet in staat de vaart erin te houden. Het hele verhaal dat ik wilde vertellen leek zich buiten haar om af te spelen. Kon ze eigenlijk wel een heel dorp bijeenhouden? Kon ik in die fragmenten wel alles laten zien? Door twijfel overmand staakte ik mijn pogingen het verhaal in deze vorm te persen.

Het was een interessant experiment, zo lang als het duurde. Na een paar weken vond ik mijn schrijfsels niet goed genoeg voor het boek omdat de personages er niet in terecht waren gekomen. Toen ik me eenmaal realiseerde dat meesterschap in die gecondenseerde gefragmenteerde manier van vertellen niet voor me was weggelegd, speelde ik met de gedachte het erbij te laten. Uit gewoonte ging ik nog even door met stoeien met deze tijdsapsules: